

5.3.2026

Asiantuntijalausunto
Tehy ry

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Tehyn asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys HE 197/2025 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta (kaksoistutkintouudistus).

Yleistä

Tehy ry kiittää eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi.

Tehy pitää kannatettavana uudistuksen tavoitetta sujuvoittaa ensihoitajan, kättilön ja terveydenhoitajan ammatteihin johtavan koulutuksen koulutuspolkuja siten, että tarve suorittaa useampia samantasoisia korkeakoulututkintoja vähenee ja jatkuvan oppimisen mahdollisuudet paranevat. Hallituksen esitys ensihoitajan- ja terveydenhoitajan koulutuksen osalta on tarkoituksenmukainen ja kannatettava. Kättilökoulutuksen osalta Tehy ei kannata esitystä ja esittääkin, että kättilökoulutuksen osalta sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää lausunnossaan muutoksia esitykseen. Kättilökoulutus tulee siirtää ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi.

Opintotukilain muutosten osalta Tehy pitää hyvänä, että ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutus olisivat opintotukeen oikeuttavaa koulutusta ja ne olisivat opiskelijalle maksuttomia, ja että opintolainansaaja olisi oikeutettu opintolainahyvitykseen silloin, kun koulutus suoritetaan tavoiteajassa sairaanhoitajakoulutuksen lisäksi. Tehy pitää kannatettavana, ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen saisi suorittaa vuotta sen tavoitteellista suorittamisaikaa pidemmässä ajassa.

Kättilökoulutus ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi

Tehy esittää kättilökoulutuksen uudistamista ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi, koska kättilön ammatti edellyttää edistyneen asiantuntijan osaamista, laajaa itsenäistä vastuunottoa sekä ammattipätevyysdirektiivin mukaista korkeatasoista koulutusta. Hallituksen esityksen mukainen koulutusrakenne heikentäisi kättilöammatin asemaa ja olisi ristiriidassa mm. pohjoismaisten koulutusmallien, että aiempien kansallisten kättilöselvitysten kanssa. YAMK-tutkinto vahvistaisi ja turvaisi kättilökoulutuksen laadun ja vetovoiman, selkeyttäisi urapolkuja ja varmistaisi ammattipätevyysdirektiivin edellyttämän automaattisen pätevyyden tunnustamisen ilman lisävuoden ammatinharjoittamisvaatimusta.

5.3.2026

Kätilön koulutuksen tulee olla osaamistasoa nostavaa maisteritason koulutusta. Tämä on perusteltua myös siitä näkökulmasta, että kätilökoulutusta ei enää voisi suorittaa terveydenhoitaja- ja ensihoitajakoulutuksen tavoin samanaikaisesti integroituneena sairaanhoitajan koulutuksen kanssa. Kätilökoulutuksen siirtäminen ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi tukisi myös suomalaisten osaamistason noston tavoitteita ja vähentäisi samantasoisten korkeakoulututkintojen suorittamisen tarvetta.

Tehy esittää, että kätilökoulutus uudistetaan tutkintoon johtavaksi, vähintään noin 120 opintopisteen laajuiseksi, ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi, joka suoritettaisiin sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon jälkeen. Koulutus sijoitettaisiin tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien kansallisessa viitekehyksessä tasolle 7 muiden ylempien korkeakoulututkintojen tavoin (FinQF 7). Koulutus täyttäisi ammattipätevyysdirektiivin (2005/36/EY, 2013/55 EU) määrälliset vähimmäisvaatimukset kätilön automaattisen tunnustamisen edellytyksistä suoraan ilman hallituksen esityksen mukaista koulutuksen jälkeen vaadittavaa vuoden mittaista ammatin harjoittamista.

Opintojen pituus vastaisi noin kahden vuoden päätoimisia opintoja. Opintojen laajuus tulisi määrittää ensisijaisesti direktiivin mukaisina opintopisteinä (ECTS-pisteet).

Sairaanhoitajakoulutuksen päälle rakentuva ylemmän korkeakoulututkinnon malli (master-taso, EQF7) on käytössä korkeakouluissa esimerkiksi Norjassa (120 op, EQF7), Islannissa (120 op, EQF7) ja Ruotsissa (90 op – 120 op, EQF7). Ylempi ammattikorkeakoulututkinto tukee myös ns. AMP-asiantuntijatasoa (Advanced Midwife Practitioner) kätilöiden urapolun näkökulmasta.

Esitämme, että voimassa oleva ylemmän ammattikorkeakoulututkintoon hakeutumisen työssäoloehto poistetaan.

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon mallia kätilökoulutuksen uudistamiseksi on ehdotettu aiemmin myös kansallisten selvitystöiden perusteella (Karttunen & Vallimies-Patomäki; 2015, Mettälä & Äimälä ym., 2019).

Kätilö yamk-tutkinto johtaisi Lupa- ja valvontaviraston myöntämään laillistetun kätilön ammattiin, jossa kätilö toimisi kliinisellä asiantuntijatasolla. Mikäli kätilö haluaisi suuntautua esihenkilö- tai johtamistehtäviin, tulisi osaamista tarvittaessa täydentää johtamisopinnoilla esimerkiksi nykyisiä yamk-tasoisia koulutuksia hyödyntäen.

Tehy ehdottaa, että sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta edellyttää hallituksen esityksen muuttamista kätilökoulutuksen osalta siten, että kätilökoulutus siirretään ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi.

Ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutusten laajuudet määriteltävä aikaperusteisuuden ja opintopisteiden kautta

Tehy katsoo, että ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutusten laajuudet tulee määritellä laissa tai asetuksessa aikaperusteisuuden lisäksi opintopisteinä. Opintopisteet ovat paras tapa kuvaamaan koulutuksen tosiasiallista laajuutta. Hallituksen esityksen mukaan kätilökoulutusta ei määriteltäisi muiden korkeakouluopintojen laajuuden tapaan opintopisteissä.

5.3.2026

Ammattipätevyysdirektiivin vaatimusten mukaisesti laajuus on kuitenkin määriteltävissä tuntien ja kuukausien lisäksi opintopisteissä.

Tehy ehdottaa, että sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta esittää lausunnossaan sivistysvaliokunnalle, että edellä mainitut koulutukset määritellään myös opintopisteinä ja lisätään kansalliseen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen (FinQF) viipymättä koulutustason tunnustamisen ja tunnustamisen varmistamiseksi.

Opistoasteen sairaanhoitajakoulutuksen suorittaneille myös tutkintonimike koulutuksen suoritettuaan

Tehy pitää valittavana, että ennen ammattikorkeakoulujärjestelmän käynnistymistä suoritettu opistoasteen sairaanhoitajan tutkinto ei oikeuta näiden uudistettavien koulutusten jälkeen tutkintonimikkeeseen, vaikka ne oikeuttavat henkilön laillistamiseen ensihoitajan, terveydenhoitajan ja kättilön ammateissa. Esitys johtaa tilanteeseen, jossa samaa laillistetun ammattihenkilön tehtävää tekevillä osalla on tutkintonimike ja osalla ei. Tämä voidaan kokea epäoikeudenmukaiseksi ja epäselväksi asiaksi työelämässä.

On syytä varmistaa, onko esitys ristiriitainen nykyisen ammattikorkeakoulun lainsäädännön kanssa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon käytänteiden kanssa. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon voidaan opiskelijaksi ottaa myös opistotason tutkinnon suorittanut henkilö. Saako hän koulutuksen suoritettuaan kuitenkin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (yamk)?

Tehy ehdottaa, että myös opistoasteisen sairaanhoitajakoulutuksen suorittaneilla laillistetuilla sairaanhoitajilla on myös oikeus tutkintonimikkeeseen suoritettuaan erikseen säännellyn ensihoitaja-, terveydenhoitaja- tai kättilökoulutuksen.

Avoimen opinnot eivät sovellu koko koulutuksen suorittamiseen

Hallituksen esityksen mukaan uudistettavien koulutusten opintoja voitaisiin suorittaa myös avoimena opintoina. Tehy katsoo, että tämän tulisi olla mahdollista vain joidenkin koulutukseen kuuluvien opintojaksojen osalta jo työelämässä toimivien ammattilaisten osaamisen hankkimisen näkökulmasta.

Tehy ei kannata koko koulutuksen suorittamista avoimena opintoina.

5.3.2026

Ensihoitaja lisättävä laillistettujen ammattihenkilöiden nimikkeisiin

Hallituksen esityksessä on nostettu esiin halu lisätä laillistettujen ammattihenkilöiden nimikkeisiin ensihoitaja.

Tehy pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää lausunnossaan, että samanaikaisesti uudistettavana olevaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakiin lisätään laillistettujen ammattihenkilöiden nimikkeisiin ensihoitaja. Laillistetun ensihoitajan pätevyys saavutetaan ensihoitaja amk koulutuksella sekä laillistettuna sairaanhoitajana, mikäli ammattihenkilö on suorittanut lisäksi 30 op:n hoitotason ensihoidon täydennyskoulutuksen (ensihoitoasetus 585/2017).

Helsingissä 5.3.2026

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot:

koulutusasioiden päällikkö Juha Kurtti, juha.kurtti@tehy.fi ja yhteiskuntasuhteiden
päällikkö Ira Tanskanen-Hietanen, ira.tanskanen-hietanen@tehy.fi